

גליון 662
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואלה שמות בני ישראל וגו' (מ"ו-ח')

שמותיהם של השבטים על שם גאולתם של ישראל נקראו, ראובן על שם ראה ראיתי את עני עמי, שמעון על שם וישמע אלוקים את נאקתם, לוי על שם עמו אנוכי בצרה, שנתלווה להם הקדוש ברוך הוא בצרתם להיגלות למשה מתוך הסנה, יהודה על שם שהודו לקדוש ברוך הוא כשגאלם, יששכר על שם שנתן להם הקדוש ברוך הוא שכר על שעבודם, את ביות מצרים וביזת הים, זבולון על שם שבנה להם ה' לישראל בית זבול, והשכין שכינתו בתוכם, בנימין על שם ימינך ה' נאדרי בכוח ימינך ה' תרעץ אויב, דן על שם וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי, נפתלי על שם תורה ומצוות שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל, שהם מתוקים מדבש ונופת צופים, גד על שם המן שהאכילם הקדוש ברוך הוא, והמן כורע גד, אשר על שם שכל הגויים שומעי גאולתם וגדולתם של ישראל, אומרים אשרי העם שככה לו, יוסף על שם שעתידי הקדוש ברוך הוא להוסיף לגאול את ישראל מן מלכות הרשעה, כשם שגאל אותן ממצרים.

(שמו"ר א - ה)

פרשת השבוע

ויאמרו וכו' כי אם תם הכסף ומקנה הבהמה וכו' לא נשאר לפני אדוני בלתי אם גויתנו וכו' (מ"ז - י"ח)

מסופר על הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלימיא זיע"א, שפעם בא אליו איש אחד ושמו יוסף שהיה מגדל חזירים רח"ל, והוכיחו על פניו כדרכו בקודש, ופתח פיו בחכמה לפרש הפסוק בפרשתנו "ויאמרו לו וכו' כי אם תם הכסף ומקנה הבהמה וכו' לא נשאר לפני אדוני בלתי אם גויתנו", ומילת "אדוני" לכאורה מיותרת, אמנם נודע כי במצרים היה חזירים לרוב, ובמקראות שלפנינו אינו נזכר שהביאו לפני יוסף חזירים שלהם בעד הלחם. והדבר נכון הוא, כי יוסף לא רצה לעשות סחורה בחזירים.

וזה שאמר "לא נשאר לפני אדוני" דייקא "לפני אדוני" שאין אתה חפץ לסחור עם חזירים, על כן לא נשאר לנו בלתי גויתנו. סיים הגאון הקדוש את מאמרו ואמר זה נכון אם יוסף אינו מגדל חזירים, אך אם יוסף מגדל חזירים שוב מיותר זה אדוני.

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים (מ"ה - י"ג)

מסופר: פעם אחת ערך הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זיע"א מסע לקירוב ולחיזוק יהודים בערים הסמוכות, יחד עם בנו הרה"ק רבי יצחק מאיר זיע"א. בכל מקום שהגיעו קיבלו את פניהם מאות יהודים ונהגו בו כבוד מלכים. הרה"ק מאפטא הצטער מאד על הכבוד שחולקים לו, וברוב ענוותנותו שאל את בנו, למה חולקים לי כבוד גדול כזה? הרי אין אני ראוי לכך, ראה בנו בצער אביו ואמר, אל תירא אבא, יהודים אלה באו לכבודי, שאל הצדיק ולמה ראוי לחלוק לך כבוד כזה? ענה בנו, זאת כי אני בנו של הרה"ק מאפטא.

חייך ה"אוהב ישראל" ואמר: עבשיו אני מבין את הפירוש בפסוק "והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים", כל הכבוד הרב שנפל בחלקי במצרים, אינו אלא בזכותו של אבא.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:28 ת"א: 5:30 ר"ת: 6:02

פרשת ויגש

זמני כניסת השבת

ירושלים: 3 4:1 ת"א: 4:26

החוב שלך במהרה. הצעה זו מצא חן בעיני הפריץ, הוא הורה לשחרר את החוכר מאזיקיו, ובמקומו כלא את הרב הקדוש רבי משה לייב מסאסוב בתור משכון חי תמורת חוב דמי החכירה.

ישב איפוא רבי משה לייב בכלא החשוך, כבול באזיקים, כשהוא שמח על כי עלה בידו לקיים מצוות פדיון שבויים, אולם כאשר הגיעה שעת תפילת מנחה והוא התבונן במצבו וראה היכן הוא נמצא, חרה לו היטב יחסו של הפריץ המרושע ליהודי אומלל ובני משפחתו, מסירות נפשו של רבי משה לייב עשה רעש גדול בשמים: כיצד אפשר להשאיר צדיק כזה אסור בנחשתיים, לאחר שהוא קיים בגופו מצווה כה חשובה כמצוות פדיון שבויים. לפתע חלה הפריץ בצורה רצינית למדי, הוא שלח לקרוא לכומר שלו, כדי להתוודות באוזניו על חטאיו לפני שיתלק מן העולם הזה, בין שאר חטאיו הוא גם הזכיר את המעשה בחוכר היהודי שנכלא, וכיצד בא יהודי ומסר את עצמו לשבת במקומו. עכשיו אני מבין מדוע חלית לפתע פתאום, אמר לו הכומר והמשיך ואמר בקול תקיף: אם החיים יקרים בעיניך שחרר מיד את היהודי ההוא, ובקש ממנו סליחה ומחילה, עם יהודי אסור להתחיל ובמיוחד עם יהודי כזה שהוא צדיק וקדוש.

מיד שלח הפריץ את משרתו לשחרר את רבי משה לייב ולהביאו אליו, אולם המשרת חזר בידיים ריקות ואמר כי היהודי מסרב להשתחרר מאזיקיו, מדוע הוא מסרב? כזה דבר עוד לא שמעתי שאדם יסרב להשתחרר מבית הסוהר, תמה הפריץ שהתפתל בכאביו, הוא טוען, השיב המשרת, כי על ידי שחרורו לא יושע בעל הפונדק, לכן הוא תובע כי הפריץ ימחול ליהודי החוכר את כל החוב, תמורת הצער שגרם לבעל הפונדק במעצרו הממושך.

טוב, אמר הפריץ לך ואמור לו בשמי, כי אני מוותר על החוב, שחרר אותו והביאו מיד לכאן, שוב חזר המשרת והודיע, כי היהודי מסרב להוריד את אזיקיו, הוויתור על החוב עדיין לא מספק אותו, כי מאין יחיה בעל הפונדק אם כל הכנסותיו ילכו לכיסוי החוב שהוא חייב מן הסתם, והוא ישקע שוב בחובות ולא יהיה לדבר סוף.

מסירות נפש של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב עבור פדיון שבויים

מסופר: הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א היה פעם בדרך והגיע לכפר אחד, שם ביקש להיכנס לפונדק שהיה חכור בידי יהודי, הוא מצא את הפונדק סגור, ולשאלתו, ספרו לו השכנים, כי בעל הפונדק פיגר בתשלום דמי החכירה, ומשום כך כלא אותו הפריץ בעל האחווה בבית הסוהר, ואילו את אשתו וילדיו גירש מהמקום, הם הוסיפו וסיפרו, כי שמעו מפי הפריץ, כי מנוי וגמור עמו לא לשחרר את מושקה היהודי מבית כלאו, כל עוד לא תביא לו אשתו את כל הכסף המגיע לו.

הצדיק רבי משה לייב נחרד לשמע האסון שפקד משפחה יהודית, הוא התאכסן פעם בפונדק זה והכיר היטב את החוכר כיהודי ישר וירא שמים. הלך איפוא רבי משה לייב אל הפריץ ללא שהיות, וניסה לדבר עמו ולרכך את לבו הקשה כאבן, שעה ארוכה ניסה לשוחח עמו ולבקש שירחם על החוכר היהודי, שלא אשם בכך שאין לו מספיק הכנסות מהפונדק. שירחם על משפחה יהודית מסכנה, על אשה וילדים שנזרקו לרחוב.

אולם כל זה היה ללא הועיל, הפריץ הרשע אמר, כי החוכר חייב לו את כספי החכירה זה זמן רב, וכי הוא לא ישחרר אותו, ולא איכפת לו שיירקב בכלא, כל זמן שלא יקבל את הסכום המלא שמגיע לו ממנו. "ואם הוא יוסיף לשבת בכלא יש לכבודו סיכוי לקבל את הכסף?" ניסה רבי משה לייב לשכנע את הרשע. אדרבה אם יינתן לו לפתוח את הפונדק ולהרוויח כסף, יש תקווה שיוכל לסלק את חובו, אולי בתשלומים טיפין טיפין, אבל אם הוא יוחזק בכלא הרי אין שום סיכוי לכך.

בראותו כי הפריץ איתן בדעתו להמשיך ולהחזיק את החוכר בבית הסוהר בכל מחיר, אמר רבי משה לייב כי יש לו הצעה, קח אותי במקומו לכלא, ושחרר את היהודי כדי שיוכל לנהל את הפונדק, אם ישמעו היהודים כי אני יושב בכלא, יאספו את הכסף הדרוש לשחרורי, וכך תקבל את

משל ונמשל

מה נעשה בבוא הזמן

משל לעשיר אחד שהיה מהלך ברחובה של עיר, ופגש באדם פלוני עני ממכריו, אמר לו הלה במטותא ממך עשה עמדי חסד והלווה לי אלף רובלים, אומר לו העשיר הכי צד אעמוד ואתן לך כסף רב כל כך, הייתכן לתת לך הכל ולעניים אחרים לא אתן כלום? הן במקום לתת לך את כל האלף, יכול אני לתת הלוואות של מאה לעשרה אנשים ולסייע ידי כולם. פותח העני ושופך לפניו מרי שיחו: כבודו הלא מכיר אותי ויודע שלפנים גם אני עשיר הייתי, אלא שירדתי מנכסי ועתה נצרך אני לעזרת אחרים, אם כבודו יתן לי הלוואה זו שביקשתי, הרי זה מעמידני ממש על רגלי, ואפשר ואוכל לחזור למעמדי שהיה לי לפנים, שכן עסק הגון נודמן לי ולכך אני זקוק לכסף זה. אי הכי שאני, חשב בלבו העשיר, אם אפשר בהלוואה זו להעמידו על רגליו, כדאי הוא וראוי שאתן לו את הסכום המבוקש. ברם אותו עני לקח את הכסף ולא עשה בו כלום, צררו בצרור והטמינו במגירת השולחן ונשאר קבצן כשהיה, משהגיע מועד הפירעון הוציא העני את צרור הכסף והחזירו לעשיר כמות שהוא, נתן העשיר עיניו בשטרות והבחין מיד כי אלה הם אותם שטרות ממש שנתן לו בהלוואה אף מונחים היו זה על גבי זה באותו סדר, נתכעס העשיר ואמר: הכי צד לקחת ממני סכום גדול כזה? באמתלא שאתה זקוק לו כדי לעשות בו סחורה, ולבסוף מונח היה אצלך כאבן שאין לה הופכין ולא השתמשת בו כלל, הרי יכולתי לסייע בו ידיהם של עשרה נצרכים, היאך מלאך לבך לעשות דבר כזה?

הנמשל: השם יתברך נפח בקרבנו נשמת חיים סגולת יקר שאין ערוך לה, שהודות לה אנו יכולים לעשות עסק בעולם הזה ללמוד תורה ולקיים מצוותיה, ואילו אנו ברוב סכלותנו מניחים לסגולה זו בקרן זוית, ואיננו משתמשים בה כלל, מה נעשה איפוא בבוא הזמן ונידרש להחזיר את האוצר לבעל הפקדון, והוא יראה שחפץ יקר זה שנתן לנו לא הפקנו ממנו כל תועלת, מה תשובה נשיב לבעל הפקדון בבוא יום הפרעון?

(הרה"ק "חפץ חיים" זיע"א)

הפריץ נתקף שיעול חזק והרגיש כי שעתו האחרונה מתקרבת, בשארית כוחותיו הוא ציווה על המשרת לרוץ מהר לבית הכלא ולומר ליהודי, כי הוא הפריץ מוכן לוותר לחוכר על דמי החכירה של שנה מראש.

עתה חזר המשרת כשרבי משה לייב הולך עמו, הפריץ שמח בראותו את הצדיק, ומיד הרגיש קצת הקלה במכאוביו, עתה סלח נא לי וברך אותי שאבריא במהרה, ביקשו הפריץ. השיב הצדיק: על הצער שגרמת לי ולבעל הפונדק שלך באמת כיפרת כבר, אולם על הסבל ועגמת הנפש שהיו מנת חלקם של אשתו וילדיו, אין אני יכול למחול לך, תעבור השנה והחוכר שוב יצטרך לדאוג מאין יקח כסף כדי לשלם לך?

אתה הרי רואה בעצמך שדמי החכירה גבוהים מדי, מסתבר שאין הפונדק יכול לשאת בהוצאה גבוהה שכזו, אם אתה מוכן לקצץ את דמי החכירה בחצי, ומבטיח לי כי לעולם לא תשוב לצער את החוכר הישר שלך ואת משפחתו, אמחול לך ואתה תהיה בריא. לפריץ לא היתה כל ברירה אלא להסכים, הוא הורה מיד על עריכת הסכם חדש עם החוכר, שבו הוא הסכים לוותר על החוב הישן, וכן על דמי חכירה לשנה מראש, לאחר מכן ישלם החוכר את מחצית דמי החכירה לפי האפשרויות שיהיו לו.

כאשר נסתיימה ונחתמה העסקה, הרגיש הפריץ טוב יותר, ומחלתו נעלמה באותה פתאומיות שבה היא באה. רבי משה לייב נסע לפונדק ועוד הספיק להתפלל שם מנחה, כשהחוכר ומשפחתו שמחים על הצלתם המופלאה.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

צ'ין אדם לחברו

איך אפשר לעמוד מנגד לנוכח

מצוקה של יהודי

מסופר על הרה"ק רבי אברהם אבא מפייטסבורג זיע"א (יומא דהילולא עשרה בטבת), כאשר התדפקו על דלתותיו גם בשעות כשהיה עסוק בעבודת הקודש שלו, כשהממונים לא רצו להכניסם, הלך בעצמו והכניסם לביתו, באמרו, איך יתכן לשמוע קול דופק המבקש פתחו לי ולעמוד מנגד? והיה שגור בפיו לומר, אם יהודי דופק בדלת בשעה שאינה מקובלת, אין לך הוכחה גדולה מזו שכואב לו משהו וזקוק לעזרה.

זריזות בקיום מצוות פירעון חוב

מסופר על הרה"ק רבי אלחנן ווסרמן זיע"א, שנראה צועד ביום חורף קשה כשהוא מתעטף בצעיף מפני הקור העז ששרר בחוץ, מעטה רך של שלג צחיח רק הקשה על הליכתו בשובו מן השיעור היומי לביתו. אך מיד כשנכנס לביתו, הודיע לרעייתו הרבנית, כי יש בידו עתה מעט מהכסף, שחייבים הם לפרוע את חובם לקצב העיר בעד הבשר שרכשו אצלו, וכי הוא מתכוון מיד לצאת ולשלם לו זאת. משראתה הרבנית את מוזג האוויר הזועף ששרר בחוץ, ניסתה להניא אותו באמרה, כי ינוח קמעא והיא תלך מחור בבוקרו של יום להשיב לו את סכום ההקפה, למרות שידוליה הרבים, הבחינה הרבנית כי רבי אלחנן עומד על דעתו, והוא אף פתח את דלת הבית לצאת לעבר בית הקצב, הבינה הרבנית כי בנפשו

הדבר, וביקשה מאחת מבנות המשפחה ששהתה אותה עת בבית, שתתלווה אליה, ובמאמצי שכנוע, נטלה את הכסף מבעלה ומיד יצאו השתיים לבית הקצב ופרעו לו את החוב. מששבו לביתם, מצאו את רב אלחנן יושב וקורן, אושר נסוך היה על פניו, והוא באצילותו מסביר לרעייתו הרבנית, כמה שמחה היא לי שיכולנו להשיב הכסף מיד, ולא נוקקנו להלין הכסף בביתנו, שכן פריעת בעל חוב מצווה היא, ככל המצוות ושמח אני לקיימה.

הציל את החתן מבושה

מסופר על בחור כפרי שנכנס פעם אל הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א (יומא דהילולא ו' טבת) בשאלת יעוץ, היות ועומד להתחתן ובשבת שלפני כן כנהוג יקראוהו לעלות למפטיר, ולבו יודע מרת נפשו שאינו יודע לקרוא, על כן חושש מאד ששמחתו תהפך לאבל. הרגיעו הרבי שהכל בע"ה יעבור בשלום. לשבת העליה לתורה נסע רבינו לשם, במשך קריאת התורה השמיע רבינו את קולו מדי פעם כאילו על חוסר השקט, המתפללים לא ירדו לסוף דעתו. כאשר עלה החתן למפטיר, נשמעו לפתע מהלומות עזות על הבימה, כשהרבי מכריז שיהיה שקט, וכל עוד שהחתן קרא הברכות וההפטרה עמד הרבי וגער כאילו על זלזול בקדושת בית הכנסת וכבוד הציבור. קול גערתו עלה על קול קריאת החתן וכך הציל את החתן מבושה ביום שמחתו

הילולא דצדקיא

שבת קודש ד' טבת

הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדזין (בעל התכלת - תרנ"א)

יום ראשון ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)

הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חזוה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)

יום שני ו' טבת

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ט)

יום שלישי ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תקמ"ו) הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תרי"ד)

יום רביעי ח' טבת

רבי שבת מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג) רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ז)

יום חמישי ט' טבת

עזרא הסופר (ג"א - תמ"ב) נחמיה בן חכליה הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים - שצ"ב)

יום שישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח) מלאכי הנביא הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תרי"ה) הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג) הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייטסבורג (תש"ן)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שמונה הרכות

נאמר הרה"ק נטילת הכין וכו' שליט"א מודים "בם אני אודך" רפרום יוסף הדרש"ג על המעשרים.

דיני הליכה באמצע תפילת שמונה עשרה (א) נחלקו הפוסקים האם הליכה באמצע תפילת שמונה עשרה נחשב להפסק גמור כמו דיבור, או שמה שאין זה הפסק, ולענין הלכה נקטינן דהליכה הוי הפסק, ולכן אסור לילך באמצע שמו"ע, ורק לצורך גדול יש להתיר וכמו שיתבאר. (עיין בשו"ע ורמ"א סימן ק"ד ס"ב וס"ג, ובביה"ל שם) (ב) המתפלל שמו"ע ונחש כרוך על עקיבו, אף שאין סכנה בדבר, יכול לילך למקום אחר כדי שיפול הנחש ממנו, וכן אם היה מתפלל בדרך ובא קרון כנגדו רשאי להטות מן הדרך. (שו"ע ורמ"א שם) (ג) נפל ספר על הארץ ואינו יכול לכופו, מותר לו להגביהו כשיסיים את הברכה שהוא עומד בה (משנ"ב סימן צ"ו סק"ז), ואם אינו יכול להגביה רק על ידי שיעקור ממקומו רשאי (שו"ע באר משה ח"ז סי"ג), אבל אם אין זה מפריע לו את הכוונה, אסור לו להרימו באמצע שמו"ע. (משנ"ב שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

להודות ולהלל ולהמשיך להתפלל